

Hou het zakelijk

Satirische roman over de bureaucratie

Colofon

ISBN: 978 90 8954 829 0

1e druk 2015

© 2015, Bob Duijvestijn

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Dit verhaal is ontsproten aan het brein van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen en gebeurtenissen berust op louter toeval.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Hou het zakelijk

Satirische roman over de bureaucratie

Bob Duijvestijn

Voor Lieveke en Joke

Maandag 3 februari

Met een klap valt de schuifdeur achter me dicht, ik sta in een ruime hal, de overdaad aan kunstlicht maakt hem nog ruimer. Vóór me een brede balie, vier loketten, vier maal het bord helpdesk. De help is nog afwezig. Toch heerst er grote bedrijvigheid. Mannen komen rechts via een draaideur de hal binnen om aan de overkant door een glazen deur te verdwijnen. Na korte tijd keren ze, bepakt met dossiermappen en bundels papier langs dezelfde weg terug. De meesten lopen alleen, passeren de komende man, geven een vluchtig knikje af en haasten zich naar de draaideur. Een enkele keer hapert de deur wanneer er twee tegelijkertijd de kolk in stappen. Als ik minder gespannen was, had ik het druk druk druk vermakelijk gevonden, maar nu sta ik hier en niemand heeft oog voor mij, niemand.

Sommigen gaan solo door de glazen deur en komen er met z'n tweeën uit, maar ook zij hebben geen aandacht voor mij. Ze kijken naar hun voeten, of die gelijke tred houden met hun ijer. Niemand groet me, niemand kijkt me zelfs aan, ook niet de man die bijna tegen me aanbotst. Ik hoor iets van 'sorry' en zie hoe een achterhoofd zich verijdert. Ik ben binnen, maar sta ook buiten.

Dan besef ik dat ik nog geen vrouw gezien heb. Allemaal mannen en allemaal in het grijs. Hebben die hier hun eigen wereld ingericht? Ik ken de typische mannenwereld niet, op mijn school werkten vooral vrouwen. Bovendien ben ik nog onge oefend in de omgang met ambtenaren. Als het sollicitatiegesprek in het gemeentehuis had plaatsgevonden, had ik me op het grijs kunnen voorbereiden. Nu sta ik hier in jeans en spencer. De leerlingen op school zouden raar opgekeken hebben als ze me in

een pak hadden gezien. Had Gemma mij niet wegwijs kunnen maken? In haar nieuwe baan doet ze bestuursrecht, zij kent de ambtenarij van dichtbij.

Ik ga naar bed, zei ik gisteravond. Morgen moet ik fris zijn. Heb je nog een tip voor me? Ze had opgekeken van haar dossier: Mijn hulp aan jou bestaat in het niet-helpen. Typisch Gemma, ze wil dat ik zelfstandig ben, niet afhankelijk van haar. Waarom heb ik succes? zei ze. Omdat ik mezelf blijf en niet de hielen lik van mijn baas. Als jij dat ook eens deed! Te beginnen met morgen. Toen ik haar een zoen wilde geven, had ze mij haar wang geboden. Waarom eigenlijk? Normaal zoenen we elkaar op de mond, al is het vaak vluchtig. Ga maar vast, had ze gezegd, ik zit met een gecompliceerde casus. Daar wil ik vanavond een heel end mee komen. Toen ik me bij de deur omdraaide, zei ze nog iets, de precieze strekking kon ik niet verstaan. Het klonk, althans het voelde als een aanmoediging.

Nog steeds voel ik me buiten staan. Wanneer komt er iemand voor mij, in plaats van voor papier? Mijn ogen volgen de bewegingen van de mannen, alsof ik toeschouwer ben bij een pingpongwedstrijd: rechts, links, links, rechts. Ineens begint de ruimte me te benauwen, ik word duizelig en voel in mijn hoofd geklop en gezaag. Ik wil een zakdoek pakken om het zweet van mijn gezicht te wissen, maar in mijn broekzak voel ik alleen sleutels. Dan maar geen zakdoek! Met de mouw van mijn hemd veeg ik het zweet uit mijn ogen. Op zoek naar houvast schuifel ik naar rechts, naar een lange, vensterloze wand met een rek vol folders en tijdschriften. Ervoor staat een sobere, rechthoekige tafel met een thermoskan en een paar kopjes. Op de kan staat *Ik schenk Max Havelaar*. De gemeente heeft het hart op de goede plek, dat blijkt. Daar zal ik Gemma aan herinneren. Als zij boodschappen doet, let zij nooit op het *fair trade*-keurmerk. Waarom zou ik? zegt ze dan, als ik haar daarop aanspreek. Weet

jij waar die hoge prijs naartoe gaat? Niet naar de boertjes in godweet welk land! Waarheen wel, weet ook zij niet. Naast *Max Havelaar* staat een beker met plastic roerstaafjes en een schotel met zakjes suiker en poedermelk, bezoekers zijn welkom. Maar ik ben geen bezoeker, ik kom hier werken.

Leunend op de tafel haal ik kort en heftig adem om die lang en langzaam weer uit te blazen. Als de duizeling bedaart, beweeg ik mijn hoofd eerst van boven naar beneden, dan van rechts naar links en weer terug. Langzaam lukt het me om weer rechtop te staan. Als iemand mij komt halen, moet ik standvastig lijken.

Dan zie ik twee mannen die elkaar tegemoet komen en gelijktijdig in mijn richting kijken. Gelukkig, denk ik, ze komen me halen. Op dat moment wenden ze hun hoofd af, kijken elkaar aan en lopen verder. Een van beiden schudt zijn hoofd, de reactie van de ander kan ik niet zien. Ik kijk naar mijn schoenen, mijn broek, ik zie niets bijzonders. Dan komt er nog een man aangerend, en passant kijkt hij me aan, ook hij schudt zijn hoofd. Ik controleer de kraag van mijn hemd, voel aan de rits van mijn broek die dicht is, en trek voor de zekerheid mijn spencer omlaag. Wat zou er aan me mankeren? Zou het storen dat ik niet in het grijs ben?

Als de laatste man door de glazen deur verdwenen is, voel ik me klein, heel klein. Ik kijk nogmaals naar het bericht dat ik sinds mijn binnenkomst in mijn hand houd: *Geachte heer Leemans, U kunt a.s. maandag beginnen. Melden bij de heer Buhmann, manager productunit WOZ, 9.00 stipt. Hoofd P&O.* Typische e-mail: minimalistisch, efficiënt. Buhmann zal weten dat ik me goed heb voorbereid. WOZ? Zal hij vragen. Wet waardering onroerende zaken. Heel goed, zal hij zeggen. De termijn voor een bezwaarschrift? Dat is een makkie: zes weken. En anders? Ik hoef er niet over na te denken: niet ontvankelijk. Uitstekend, zal zijn reactie

zijn. Ik ben blij dat ik niet meer naar die school hoef. Hier op het gemeentehuis kan ik me echt ontplooiën.

Nu pas valt me de grote witte klok boven de balie op met zijn loodgrauwe wijzers. Ik concentreer me op het repeterende getik, dat steeds luider klinkt. Ook dreigender. De klok wijst tien voor negen. Zo laat al? Vanmorgen ben ik ruim op tijd vertrokken, ik wilde in geen geval te laat komen en ook niet met een rood en bezweet hoofd voor Buhmann verschijnen. De eerste indruk is bepalend, zei de personal coach die op bezoek kwam toen ik me van school had ziek gemeld. Terug het onderwijs in zou voor mij geen optie zijn, zei hij: Als je daar eenmaal bent afgebrand, blijf je altijd op de blaren zitten. Het beeld dat hij gebruikte, vond ik pijnlijk, maar zijn boodschap was duidelijk. Gelukkig heb ik een nieuwe kans gekregen. Ik zal die pakken, met beide handen, met beide voeten als het moet, dat ben ik tegenover Gemma en Fleur verplicht. Papa is nog niet thuis, zal Gemma vanavond tegen Fleur zeggen. Hij moet werken. Wees lief voor hem. Fleur is pas drie, maar zij begrijpt dit soort dingen.

Wie helpt me? Wie is mijn helpdesk? De hal is inmiddels leeg, achter de balie is nog niemand te zien. Zou Buhmann in hoogstei- gen persoon komen om me te halen? In de e-mail stond daar niets over. Plotseling verschijnt achter de balie een dame, die plaats neemt achter een van de loketten. Ze draagt een blauw jasje met een vrolijk kleurende shawl. Met één oog op de klok gericht haast ik me naar haar toe. Mijn 'goede morgen' wuift ze weg, zo te zien is ze druk in de weer om de datum op de gemeentestempel te verschuiven. Als ze eindelijk opkijkt, zeg ik: 'Ik ben Willy, Willy Leemans. Ik word om 9.00 uur bij de heer Buhmann verwacht.'

'Wij zijn op de hoogte,' zegt ze. 'Ik zal je een voorlopig perso- neelspasje geven. Hier tekenen voor ontvangst. Meld je in de loop van de dag bij P & O voor een foto.'

'P & O?' vraag ik.

‘Personeelsafdeling,’ zegt ze. Over de O zwijgt ze.

Door de glazen deur komt een jonge vrouw de hal binnen, niet veel ouder dan ik, hooguit dertig. Het lange blonde haar steekt vrolijk af tegen een donkergroen mantelpakje. Niet in het grijs? Bekennen in het gemeentehuis alleen de vrouwen kleur? Ze wenkt me, het teken om haar te volgen.

‘Willy,’ zeg ik, ‘Willy Leemans,’ en steek mijn hand uit.

‘Caroll,’ zegt ze, terwijl ze een deur voor me open houdt. Haar achternaam verdwijnt in de dichtklappende deur. Ze heeft krachtige benen, haar voeten staan recht vooruit, duidelijk een goede motoriek. Misschien fietst ze, misschien loopt ze hard. Jammer dat Gemma niet sportief is. We zouden het zoveel fijner hebben, samen met de fiets. Terwijl Caroll zich omdraait, vraagt ze mijn pas, waarmee ze de deur naar een gang open klikt. ‘Dit werkt al,’ zegt ze, ‘nu jij nog.’

Ik glimlach haar toe. Een beetje afgezaagd, zo’n grap, net *Jiskefet*. Daar kan ik nooit lang naar kijken. Gemma wel, die begint al te schateren als de heren opkomen. Je moet door de clichés heen kijken, zegt ze, dan ontdek je de ware humor. Om haar niet tegen de haren in te strijken, blijf ik naast haar op de bank zitten. Soms lacht Gemma zo aanstekelijk dat mijn lach spontaan invalt. Overtuigd van haar gelijk kijkt ze me dan aan: Zie je wel dat je het ook leuk vindt. Het is beter dat ik niet tegen haar inga.

‘Goed bewaren. Zonder pas is hier niemand iemand.’ Caroll lacht.

De eerste lach die ik hier zie.

‘Het pasje registreert ook hoe laat je binnen bent.’ De lach is al weer weg.

Als we de gang inlopen, buk ik onwillekeurig. Dan zie ik dat de deurpost hoger is dan thuis en ook hoger dan op school.

Gelukkig wordt tegenwoordig bij nieuwbouw rekening gehouden met mensen van mijn lengte. In de gang ligt een vloer van donker natuursteen, de wanden zijn in lichte kleuren gestuukt, verder ontbreekt elke versiering: geen planten, geen schilderijen. De led-spotjes in het plafond zorgen voor een vloed aan licht. We passeren links een kamer met een openstaande deur, ik doe geen moeite om het naambordje naast de deurstijl te lezen, maar houd wel even in om naar binnen te kijken. Midden in de kamer staat een bureau met flatscreen, links van het scherm zie ik een stapel mappen en rechts liggen papieren verspreid over het bureau.

De man achter de computer kijkt niet op, ik krijg hem niet in het gezicht te zien. Het werk vergt van hem blijkbaar de uiterste concentratie. Ik zal een foto van ons drietjes op mijn bureau zetten, in elk geval een van Fleur. Dan weet ik waar ik voor werk. Het valt me op hoe rustig het is. Geen muziek, hooguit licht getik op het toetsenbord of geritsel van papier. Als ik wil doorlopen, bots ik bijna tegen Caroll aan. ‘Er wordt hard gewerkt,’ zeg ik.

‘Ja, de werkdruk is hoog. De ontwikkelingen in het openbaar bestuur gaan snel. Daar komt bij dat de burger ...’

Omdat ook bij de kamer ernaast de deur open staat, blijf ik staan, waardoor het vervolg van Carolls woorden verloren gaat. De kamer oogt niet anders dan de vorige: bureau met flatscreen, mappen en papier. Veel papier. De wanden zijn beige gesausd, ook hier ontbreekt elke versiering: geen schilderijen, geen foto’s, zelfs geen tekeningen. ‘Het is wel kaal,’ zeg ik.

‘De kamers zijn efficiënt ingericht, waardoor je niet wordt afgeleid. Ze etaleren de visie van meneer Buhmann.’

De man in de kamer lijkt een dubbelganger van de collega hiernaast: eveneens kortgeknipt lichtgrijzend haar, een grijs colbert met een smalle krijtstreep en daaronder een mintgroe-

ne stropdas. Ook hij kijkt niet op, ik zie hem alleen in profiel. Ik hoop niet dat Buhmann aanstoot neemt aan mijn lange haar. ‘Staan de deuren altijd open?’ vraag ik.

‘Hier heerst volledige transparantie, de visie van meneer Buhmann.’

Twee keer visie. Zou ze dit van buiten geleerd hebben? ‘Hoe weet je dat allemaal?’

‘Iedereen weet dat.’ We passeren een gesloten deur. ‘Jouw kamer,’ zegt ze.

Ik blijf staan voor het naambordje links van de deur. Willem Leemans, lees ik, daaronder in kleiner lettertype: junior assistent. ‘Een eigen kamer?’ vraag ik. ‘Nu al?’

‘Meneer Buhmann heeft dat beslist. Hij heeft vertrouwen in je. Normaliter wordt een junior assistent bij een senior geplaatst.’

Even kom ik in de verleiding om de deur te openen, maar Caroll is al doorgelopen: ‘Vooruit! Je benen zijn lang genoeg.’

Met enkele grote passen haal ik haar in. Dan maakt de gang een bocht naar rechts en komen we bij een grote automaat.

‘Volop keuze,’ zegt Caroll: ‘cappuccino, espresso, mokka, café crème, soep, heet water en theezakjes. Een goede plek om sociale vaardigheden te trainen, zegt meneer Buhmann. Elke twee uur is het verplicht pauzeren, niet nutteloos pauzeren, dat leidt maar af van het werk. Nee, pauzeren om te communiceren. Juist daardoor wordt door de unit van meneer Buhmann een goed product neergezet.’

Verderop komen ons twee mannen tegemoet, de hoofden praktisch tegen elkaar, alsof ze iets vertrouwelijks te bespreken hebben. Net als de mannen in de kamers in tweedelig grijs met smalle krijtstreep. Caroll groet, ze knikken terug. ‘Danny en Dave,’ zegt Caroll, ‘jouw collega’s.’

Enmaal voorbij vraag ik me af: Waarom heb ik hen niet

gegroet? Het zijn mijn collega's. Als ik me omdraai, zie ik hen bij de automaat druk in gesprek, geen van beiden kijkt in onze richting.

'Niet treuzelen,' zegt Caroll, 'meneer Buhmann houdt niet van laatkomers. Hij stelt hoge eisen, aan zichzelf en aan zijn mensen.'

'Een hoge verantwoordelijkheid,' mompel ik voor me uit.

Caroll heeft een scherp gehoor. 'Hij is een multitasker: het WOZ-team aansturen, targetplanning, overleg met de burge-meester, bijna dagelijks met ABF. Dan nog de implementatie van allerlei richtlijnen uit Den Haag of Brussel. Het wordt eerder meer dan minder.'

'En dat allemaal in één leven?' Ik moet grinniken, hopelijk heeft Caroll dat niet gemerkt.

'Het is wat je zegt: eenvoudigweg te veel. Te veel voor één persoon. Jij bent in dienst genomen om hem te ontlasten.'

Ik Buhmann ontlasten? Hoezo? Wat zou ik daarvoor allemaal moeten doen? Kunnen doen? Ik kom niet verder dan: 'Ik zal mijn best doen.' Om mijn belofte kracht bij te zetten blijf ik staan.

'Je best doen is nooit genoeg. Van jou wordt hier meer verwacht. Hem alleen maar helpen, is onvoldoende. Jij moet hem ontlasten, ik herhaal: ontlasten.' Caroll pakt me bij de arm. Haar nagels klemmen zich vast in mijn hemd. Ze zijn zwart gelakt met een rode rand. Wel gewaagd bij het donkergroen van haar mantelpakje. Als ik weer naast haar loop, zegt ze: 'We mogen hem niet met allerlei wissewasjes van zijn werk houden. Voor dat soort dingen kom je maar bij mij.' Daarbij geeft ze me een vette knipoog, die me onzeker maakt. Waarschijnlijk heeft ze dat gemerkt. Ze knippert met beide ogen en schakelt direct over op haar zakelijke toon: 'Negen uur is de afspraak?'

Ik knik. Bij de gedachte aan de ontmoeting met Buhmann

beginnen mijn benen te haperen. Nu komt het erop aan. Nu moet ik laten zien waarvoor ik aangenomen ben, maar vooral dat ik mezelf blijf. Gemma zei het duidelijk.

Dan blijft Carroll stilstaan: 'De volgende kamer.' Ze wijst naar voren.

De deur is dicht. Als ik haar wil passeren, trekt ze me aan mijn mouw. 'Stop,' fluistert ze. 'Negen uur is negen uur. Hoe laat heb je het? Hebben we dezelfde tijd?'

Ik kijk op mijn horloge: 'Vijf voor negen.'

'Ik heb het acht uur achtevenvijftig. Dat moet je aanhouden. Wacht hier tot negen uur. Drie keer kloppen is de regel. Een tip: Hou het zakelijk, Willy! Geen privé.' Carroll steekt haar duim op, draait zich om en keert met krachtige passen terug vanwaar we gekomen zijn, haar blonde haar golft achter haar aan.

Ik ben weer alleen. Vanmorgen heb ik mijn horloge nog op het nieuws van zeven uur geijkt. Vijf voor negen moet kloppen, maar misschien hebben ze hier hun eigen tijd. Daarom zet ik mijn horloge drie minuten vooruit. Om precies drie seconden voor negen klop ik op de deur, twee keer zacht, de derde keer hard.

'Binnen!' roept een heldere stem.

Ik open de deur en blijf in de opening staan. De man in de hoge zetel moet Buhmann zijn, de grote Buhmann! Hij kijkt vluchtig op van een papier en gaat dan door met waarmee hij bezig was: met een vinger schuift hij over de tekst. Dan stopt hij het papier in de lade. Zijn bureau is nu leeg, helemaal leeg. Ik hoop niet dat ik hem gestoord heb.

'Kom verder!' Buhmann draagt een donkere zonnebril.

Zou er iets aan zijn ogen mankeren, waardoor ze zelfs het daglicht niet kunnen velen? Bart Ven, mijn rector op school, droeg ook zo'n bril, maar dat was omdat hij iets te verbergen had. Bij Buhmann moet dat anders zijn.

Hij richt de bril op mij en dan op het grote horloge rond zijn

pols, alles erop en eraan. Hij is een man van de klok, dit horloge past bij hem.

Ik doe een paar stappen vooruit en zak weg in het lichtbruine bouclétapijt. Hier en daar losse pluisjes. Zonder twijfel nieuw. Als ik opkijk, zie ik een donkergrijs pak met brede krijtstreep, wit overhemd, gifgroene stropdas met gouden dasspeld. Opnieuw voel ik me onbeholpen in mijn spijkerbroek. Waarom heeft Gemma niet gezegd dat ik een colbert aan moest? Ook mijn groene das zou hier niet misstaan hebben. Buhmann zit achter een groot L-vormig bureau dat midden in de kamer staat. Goede kwaliteit, notenhout waarschijnlijk. Rechts op het bureau staat een computer met groot scherm, groter dan dat in de vorige kamers. Het scherm staat op de screensaver, vluchtig bezien een astronautenview op de aarde.

Buhmann zit in een bordeauxrode zetel en leunt tegen een hoofdsteun, zijn handen liggen ontspannen op het bureau, waarop een vulpen, vulpotlood en balpen liggen, alle drie in uniform zwart met vergulde banden en clip, zo te zien van *Waterman*. Verder staat er alleen een telefoon met toetsenpaneel. Ongetwijfeld heeft hij zijn bureau leeggemaakt, om er helemaal voor mij te zijn. Terwijl hij me zwijgend bekijkt, verschuift hij met wijs- en middelvinger de pennen, totdat ze precies naast elkaar liggen, de clip naar voren. ‘Negen uur was de afspraak. Je bent te vroeg, drie minuten. Drie minuten van mijn tijd.’

‘Sorry, ik had mijn horloge gelijkgezet met dat van Caroll.’

‘Caroll is lager ingeschaald. Aan wat zij zegt, kun jij dus geen gezag ontlenen.’

‘Nogmaals sorry,’ zeg ik. ‘Ik had thuis de tijd van het nieuws aangehouden, maar Caroll zei ...’

Met de wijsvinger tegen de lippen onderbreekt hij me. ‘Wij nemen onze eigen verantwoordelijkheid. Goed dat ik nog geen dossier van je heb aangelegd, anders zou de eerste bladzijde

al besmet zijn.’ Ik zak lichtjes door mijn knieën en zoek een vaste plek voor mijn handen. Als Buhmann mijn onzekerheid bemerkt, zegt hij: ‘Niet zo bangelijk! Ik ben de kwaadste niet, dat moet je intussen gemerkt hebben.’ Een glad gezicht neemt me op; Buhmann neemt er de tijd voor. Hem moet dus ook mijn lange haar opgevallen zijn. Zou hij er iets van zeggen?

‘Leemans, nietwaar?’ De man knoopt zijn colbert dicht, op de mouw is een label te zien, ik ken het merk niet. Nu steunt hij met beide onderarmen op de leuning van zijn stoel, rolt zijn schouders heen en weer en maakt zijn rug recht. Zijn gezicht vertrekt van de pijn, zo lijkt het.

Ik maak een buiging en loop op het bureau af. Hij negeert mijn uitgestoken hand. Dan zeg ik alsof ik zojuist binnengekomen ben: ‘Goede morgen, meneer Buhmann.’

‘Niks geen meneer,’ antwoordt hij. ‘Niemand is hier méér dan de ander. Wij zijn een team. Voor jou ben ik Dolf,’ en na een korte adempauze: ‘van Rudolf.’

Zou Buhmann een reactie verwachten? Hoe kan ik krachtig overkomen en toch mezelf blijven?

Intussen strijkt hij met duim en wijsvinger over een speldje links op zijn revers, iets ronds in de kleuren blauw en groen, in het midden een symbool dat ik niet kan thuisbrengen. Ik mis het oranje van Oranje-Nassau. Als hij ziet dat ik zijn bewegingen volg, zegt hij: ‘Een onderscheiding, niet zo belangrijk.’ Zijn brede glimlach onthult een gaaf gebit. Dan legt hij zijn handen op het bureau, haalt kort en diep adem en duwt zich omhoog. ‘Koffie?’ vraagt hij.

‘Graag,’ zeg ik.

Op zijn stoel leek Buhmann groter. Hij blijft even staan en drukt met beide handen zijn rug hol. Hij heeft pijn, meer dan zo-even. Moet ik ernaar vragen, belangstelling tonen, of zou dat ongepast zijn? Misschien rekent hij wel op medelijden. Nee,

niet doen! Geen privé, heeft Caroll gezegd. Dan loopt hij kaarsrecht naar een bijzettafel met een thermoskan en twee kopjes, voor mij de gelegenheid om rond te kijken.

Buhmanns kamer lijkt op de beide kamers die ik in het voorbijgaan heb gezien, maar dan groter. De wanden zacht beige gestuukt, achteraan een groot raam, afgedekt met een donkergeel gordijn. Aan het plafond hangen twee zilvergrijze lampen, hun blauwachtig licht weerkaatst tegen de wanden en verspreidt zich over de kamer. Het licht maakt de kamer leeg.

Dan gaat de telefoon. Buhmann keert terug naar zijn bureau en neemt op met 'Ja.' Omdat de luidspreker aanstaat, hoor ik duidelijk: 'Hoe is hij? En in het echt?' Buhmann drukt de luidspreker uit en zegt: 'Goed.' Ik hoor licht geruis door de telefoon, waarop Buhmann antwoordt: 'Goed, schat, uitstekend zelfs.' Dan hoor ik enkele woorden in staccato, zonder ze te verstaan, waarop Buhmann zegt: 'Dank je, zal ik doen.'

Nog vóór hij uitgesproken is, hoor ik een klik. 'Uw vrouw?' vraag ik.

Zijn gezicht verhardt en fel kijkt hij me aan. Ik wacht op een uitbrander, maar hij laat alleen zijn ogen flitsen.

Stom, denk ik. Ik had geen 'uw' mogen zeggen, maar 'jouw'. Ik zoek naar een excuus, dat echter niet komt.

Zonder mij verder aan te kijken loopt Buhmann terug naar de koffie, zijn boosheid bewaart hij voor zich.

Nu pas ruik ik het nieuwe tapijt, een bijtende geur die mijn neusgaten binnendringt. Waarom staan hier geen planten? Zal ik hem zeggen dat planten de kamer weer fris laten ruiken? Of zou ook dat privé zijn? Vanavond vraag ik aan Gemma welke planten zij op kantoor heeft. Ook Buhmann zal blij zijn met een plant. Een groene plant zou hem kunnen ontlasten.

Terwijl Buhmann bij de koffie staat, zie ik in het midden van de brede wand een ingekleurde ets van Miró: *Le grand ordon-*

nateur. Goed van mij dat ik op de lerarenopleiding de module moderne schilderkunst gekozen heb met het accent op Miró. En hier hangt een Miró, wat een toeval! Maar bestaat toeval wel? Is dit geen aanwijzing dat ik hier op mijn plaats ben?

Ik herken het werk, toch durf ik er niet over te beginnen. Hou het zakelijk, heeft Caroll gezegd, geen privé! Met dat 'uw' ben ik al uit mijn rol gevallen! Maar aan de andere kant, wat voor kwaad kan het om hem te zeggen dat ik de afbeelding fel en sterk vind? Buhmann mag weten dat hij iemand in zijn team heeft met een brede culturele belangstelling. Vanavond zal ik tegen Gemma zeggen: Buhmann heeft een Miró op zijn kamer. Hij wist het niet, ik moest het hem vertellen! Ze zal trots op me zijn, ook al heeft ze niets met moderne kunst. Vaag gedoe, vindt ze het.

Vanaf de bijzettafel draait Buhmann zich naar mij. 'Wat sta je te kijken?' vraagt hij. 'Vind je het mooi?'

'Ja,' zeg ik, 'de afbeelding is fel en sterk.'

'Precies,' zegt Buhmann. 'Dat heb je goed gezien.' Zijn gezicht ontspant. 'Het schilderij hing jarenlang in de burgemeesterskamer. De nieuwe burgemeester gaf er niet om, hij vond dat het in mijn kamer beter tot zijn recht kwam.'

Het gesprek gaat de goede kant uit, denk ik. Ik geef me een krachtige houding, de hakken tegen elkaar. Buhmann moet dat opmerken. 'Het is een ets, een Miró. Juan Miró, een Spaanse surrealist uit het begin van de vorige eeuw.'

'Duidelijk,' zegt Buhmann.

'Een kunstenaar die met een paar felle strepen de realiteit suggereert,' vervolg ik. 'De werkelijkheid wordt daardoor overtrokken, waardoor er alleen realiteit is voor wie die wil zien.' Ik had het dictaat van de docent goed bestudeerd, na zoveel jaren rolt het er nog uit.

'Goed geantwoord,' zegt Buhmann. 'Is het echt?'

‘Ik denk het wel. Een ingekleurde ets, waar meerdere exemplaren van zijn afgedrukt. Miró heeft ze waarschijnlijk zelf gesig-neerd, met de hand.’

‘Bijzonder’, zegt Buhmann. ‘Heel bijzonder. Hoe heet het?’

‘*Le grand ordonnateur.*’

‘Klinkt goed. Mijn Frans is wat weggezakt. *Le grand orna-teur*, wat wil dat zeggen?’

Moet ik hem verbeteren? Nee, ja, nee. Ik bijt op mijn tanden: ‘Ordonnateur betekent regelaar, *le grand ordonnateur* is de grote regelaar, zeg maar de grote organisator.’ Ik schrik van dat laatste. Zou Buhmann zich beledigd voelen? Eerst nadenken voor je wat zegt, zegt Gemma altijd.

‘Inderdaad,’ zegt Buhmann, ‘zoiets had ik ook bedacht.’ Hij kijkt naar de afbeelding, en knikt een paar maal. ‘Het schilderij past prima in deze kamer.’

Gelukkig! Buhmann heeft me mijn verspreking van zo-even niet kwalijk genomen. Twee fouten achter elkaar zouden een slechte start zijn van mijn carrière bij de gemeente.

‘Hoe vind je het zelf?’ De felle blik in zijn ogen is verdwenen. ‘Sterk,’ zeg ik, ‘er vloeit kracht uit.’

Buhmann loopt weg van de bijzettafel en gaat dicht bij het kunstwerk staan. De voorstelling mengt zich nu met Buhmanns beeltenis. Vanaf het glas glimlacht hij me toe: ‘Je hebt gelijk. Er vloeit kracht uit. Francis zei het ook al en nu voel ik het ook.’

‘Francis?’ vraag ik.

‘Straks ga je haar zien.’ Hij neemt de bril af, wrijft in zijn ogen en zegt: ‘We hebben met jou een goede keuze gemaakt. Je hebt diepgang en een brede kennis van zaken, van zo iemand kan ik veel plezier hebben.’ Met het gezicht naar Miró loopt hij achteruit naar de bijzettafel. De pijn op zijn gezicht is verdwenen. Buhmann draagt cognackleurige schoenen met een gesp. Hij heeft stijl, ook dat nog.